

Osobne mitologije

Šubić, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:100633>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti
Sveučilište u Zagrebu

Završni rad preddiplomskog studija slikarstva

OSOBNE MITOLOGIJE

Lucija Šubić

Akademska godina 2021/2022

Mitovi, simboli i snovi nerazdvojni su od čovječanstva, te se još od prapovijesti ljudi njima služe kao načinom izražavanja mudrosti koja je kodirana u svim ljudima putem evolucije ili kroz neke duhovne procese. Oni bi se koristili kao osnova za vjerske prakse i uvjerenja ili kao poučne priče usmjerene prema problematici ili pitanjima koja mogu biti karakteristična za neki određeni narod ili univerzalna za sve ljude. Ove priče bi se prenosile s koljena na koljeno kroz usmenu predaju, pjesme, ples, umjetnost ili književna djela, te bi najčešće govorile o bogovima, „običnim“ ljudima, nadnaravnim bićima i stvorenjima.

Uz mitove se duboko vežu i simboli. Oni mogu biti određeni objekti, tijela, znakovi, boje koje prema asocijaciji podsjećaju na nešto drugo. Prema vjerovanjima psihologa i psihijatra Carla Gustava Junga korijeni simbola i mitologije nalaze se duboko u našoj podsvijesti, više specifično u kolektivnoj podsvijesti. Jung je vjerovao da su mitovi, snovi i simboli izrazi kolektivnog nesvjesnog (dio nesvjesnog uma koji je izveden iz sjećanja i iskustva predaka, te je za razliku podsvijesti pojedinca zajednički cijelom čovječanstvu), te da je upravo to zajedničko znanje koje se nalazi u njemu objašnjava zašto mitovi iz raznih krajeva svijeta mogu zvučati slično ili zašto su neki simboli univerzalno prepoznati sa istim/sličnim značenjima.

Kroz proteklih godinu dana kroz snove ili kroz nesvjesne črčkarije počele su se pojavljivati simbolične slike koje bi se često ponavljale i u mojim radovima: dva slomljena jaja i zapetljani sustav koji ih spaja, suze, lastavice, kokoši i kombinacije ljudske i kokošje forme. Iako to tada nisam prepoznavala upravo te simbolične slike bile su manifestacije mojih zdravstvenih problema i njihov utjecaj na moje fizičko i mentalno stanje. Prije tri godine dijagnosticiran mi je sindrom policističnih jajnika (eng. Polycystic ovary syndrome/PCOS), hormonalnog poremećaja koji obuhvaća reproduktivni, endokrini i probavni sustav. Ove godine na svom fizičkom i mentalnom tijelu osjetila sam dosadašnji vrhunac simptoma PCOS-a koji su negativno pogađali moju svakodnevicu. Često bi tokom dana ostajala bez energije, imala problema sa spavanjem i stresom, prolazila kroz period razrjeđivanja i ispadanja kose, promjene tjelesne težine i naravno rijetke ili gotovo nepostojeće ovulacije i menstruacije. Osjećala sam se kao da gubim kontrolu nad svakim aspektom same sebe. Kao neku vrstu utjehe krenula sam intuitivno pisati i crtati/slikati iz čega su proizašle već spomenuti motivi i tri kratke priče od kojih se svaka fokusira na jedan od tih ponavljajućih motiva. Iz tog procesa proizašao je moj završni rad pod imenom „Osobne mitologije“.

„Osobne mitologije“ je serija koja se sastoji od pet slika. Prva je fokusirana na početak same transformacije, te iako se u njoj ne prikazuju kokoši ili simboli direktno vezani uz tu životinju, ona je inspirirana prvom od napisanih priča pod imenom „Kokoš“. Priča uglavnom govori o neprepoznavanju same sebe i teškog prihvatanja mog zdravstvenog stanja koje je tada imalo kontrolu nad svakim djelićem mog života. U njoj opisujem samu sebe kao nepoznatu osobu s kojom se svakog dana susrećem pred ogledalom ili bolje rečeno prikazu/stvorenje koje se ponekada prikazuje kao ja, a ponekada kao hibrid mene i kokoši. Slika prikazuje moj odraz u ogledalu kako gleda pravu mene umornim očima, transformacija još nije započela, no vrana s bijelim karanfilom daje mi jasnu poruku da dolazi velika promjena u meni i mom životu koju već u tom trenutku polagano osjećam na svojoj koži. Treća slika je inspirirana drugom pričom pod nazivom „Lastavice“ koja govori o lastavicama kao mitskim entitetima, proždrljivim bićima koja se hrane ljudskom boli i zauzvrat svojim „žrtvama“ ostavljaju osjećaj nade i

potpunosti, i moj vlastiti susret s njima. Slika s time prikazuje mene kako ležim na leđima i gledam direktno u promatrača, tijelo mi je opkoljeno vatrom i tri lastavice, prve od mnogih nadolazećih, proždiru plamen po plamen. Napokon peta slika i posljednja u seriji inspirirana je posljednje napisanom pričom „Jaje“, ali također i već spomenutom pričom „Kokoš“, te prikazuje kraj mojeg ondašnjeg putovanja, tj. kraj moje preobrazbe koja označava pomirenje s vlastitom situacijom i spremnost na idući korak u mitskom putovanju. Ovdje samu sebe prikazujem na putu preobražaja u kokoš, sa kokošnjim očima umjesto ljudskim i preobrazba mog reproduktivnog sistema u sistem slomljenih jaja. Druga i četvrta slika u ovoj seriji malo su manje određene slike te se ne fokusiraju na neki specifični tekst, već služe kao nadopuna i kao neka vrsta spajanja glavna tri djela. One prikazuju simbole koji se mogu naći u spomenutim slikama, pričama i skicama koje su nastale u prvotnom procesu intuitivnog rada.

Za izvedbu ovih radova odabrala sam tehniku akvarela kojom se već dugogodišnje služim kao svojom glavnom izvedbenom tehnikom. Odabrala sam ju iz više razloga: iz komfora kojeg osjećam kada radim tom tehnikom, ali također i iz neke vrste prkosa prema klasičnom odabiru ulja i velikih formata koje studenti gotovo uvijek odabiru kako se bliže kraju svog studija. Kroz moj višegodišnji rad tehnikom akvarela razvila sam neku povezanost ali i osjećaj obaveze i znatiželje prema toj tehnici. Odgovara mi spori tempo slikanja koji je potreban zbog nanošenja tankih slojeva boje i preciznog i detaljnog rada. Taj perfekcionistički način rada promijenio mi je odnos prema samom razvoju ideja/skica i načinom razmišljanja tokom samog procesa slikanja jer ipak taj proces traži mnogo strpljenja i nepostojanje grešaka koje, ako se jednom nađu na papiru, postanu nepovratne. Još jedan razlog zbog kojeg sam odabrala akvarel jest zbog atmosfere koju daje slici. Akvarel mi je uvijek imao nekakav nostalgičan ton, nebitno što je slika prikazivala i dali je bila „veselijih“ ili „depresivnijih“ tonova i boja. Uvijek bih gledajući akvarele imala osjećaj kao da gledam neki prolazeći trenutak ili sjećanje. Način na koji se boje razlijevaju i njihova teška „ukrotivost“ uvijek su mi davale osjećaj nostalgije, drame i nježnosti ujedno. Tehnika mi se činila gotovo savršenom za temu ovih radova.

Uz priložene fotografije završnog rada također sam priložila spomenute tekstove koje smatram samim pokretačima i temeljem ovih radova.

KOKOŠ

Svakog jutra ponavljala bih istu rutinu. Prvo bih se probudila, ispijena mi je sva energija od samog otvaranja očiju. Jedva spavam. Jedva se ustajem. Pop putu do kupaone pogledam u veliko ogledalo u svom hodniku. Gledam nju i ona mene gleda natrag. Treptajem oka želi mi dobro jutro. Pozdravlja me i ja pozdravljam nju. Nastavljamo se gledati. Proučavam njezinu pojavu, sve od njezine kose, njezinih očiju, pa sve do samog oblika njezinog tijela koje mijenja svoju formu iz dana u dan. Ponekad ju želim zaboraviti pa ju ignoriram, no gotovo svakog dana ona je ta koja me dočeka u hodniku. Katkad bi se pojavila u svom uobičajenom obliku: kosa kovrčava poput moje, no tu i tamo bih primijetila kako se razrijedila; oči su joj umorne gotovo beživotne; tijelo joj je uvijek tjeskobno i naduto, sve češće i češće ispunjeno bubuljicama koje ju muče čitave dane. Osjećala bi njezinu nelagodu i potrebu da ih tiska, no kad god bi to naumila iz te bubuljice niknulo bi pero. Ponekad malo i mekano ako je bubuljica bila na licu, a ako je bila na leđima pera bi uvijek bila veća i oštija. Kakve god da su pera veličine, uvijek su kokošja. U zadnje vrijeme, kada bi ju krajičkom oka uhvatila kako me promatra, na nekoliko sekundi njezine inače umorne oči bile bi zamijenjene kokošnjima. Taj zlatni pogled postaje iz dana u dan sve više prodoran. Osjećam ga kako me njime zove, kako me traži samo da bi mi mogla reći „Vidi se. Vidi što si napravila od sebe. Pretvaraš se u kokoš! Da barem možeš jaja nositi kao i svaka druga koka!“ Ne mora ni usta otvoriti kako bih znala da je upravo to poruka koju mi šalje. Znam njene emocije. Ljuta je, povrijeđena, usamljena tamo iza svog stakla, zabrinuta i prestrašena. Kamo god da idem, svakog dana osjećam i nosim te emocije sa sobom. Osjećam tu prodornu bol kada joj rastu pera i još veću bol kada ih pokušava iščupati. Osjećam njezine suze kada god joj oči mijenjaju oblik u kokošje. Osjećam tjeskobu koju joj njeno tijelo stvara. Osjećam kako gubi kontrolu nad njime i kako ga pokušava umiriti. Osjećam onaj dobro poznati pritisak i bol u grudima i u svojoj utrobi, kao da nas nešto tu i tamo bode. Strah me da ću se jednoga dana vratiti u stan i kada pogledam u svoje zrcalo više neće biti nje, već samo jedna kokoš (ne)nesilica. Kada bih barem mogla, dala bi joj zdravo jaje. Želim da ga snese i da ih nastavi nesti. Htjela bih osjetiti to olakšanje koje bi ju sa sigurnošću preplavilo u tom trenutku. Prvo jaja koja rode krvlju, a za nekoliko godina možda jaja u kojima se umjesto krvi nalazi pile.

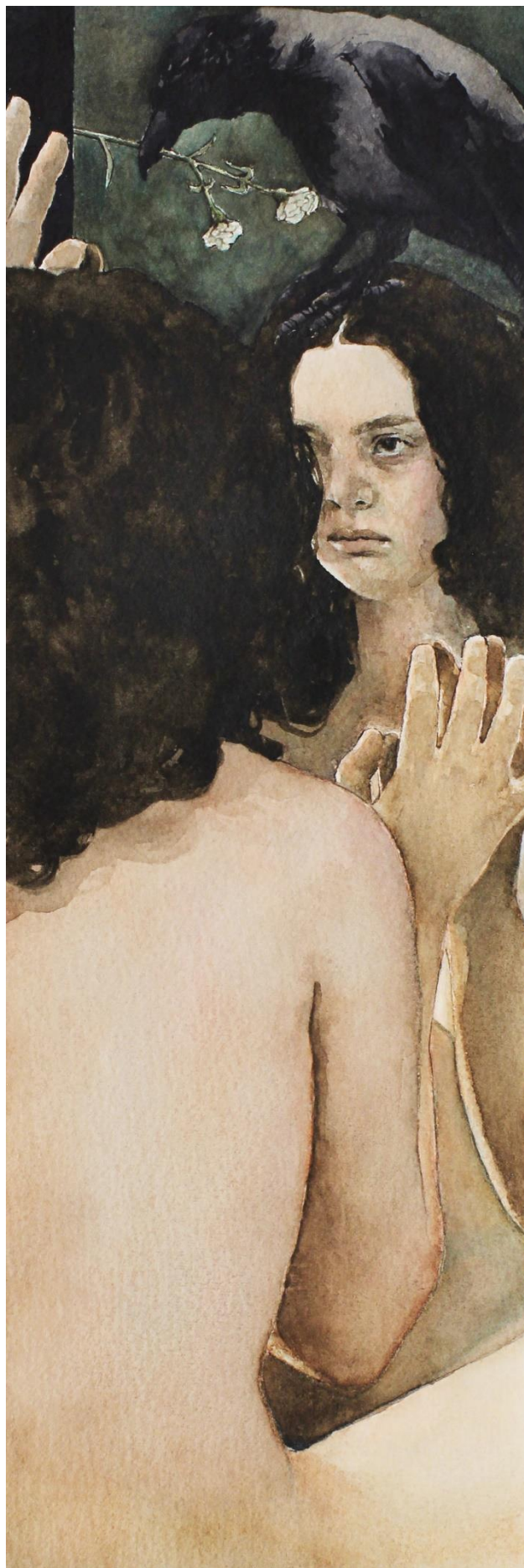
LASTAVICE

Posljednji put kada sam se susretala sa lastavicama bio je početak prosinca. Sigurno vam to zvuči apsurdno jer svi dobro znamo da krajem ljeta lastavice migriraju u toplije krajeve, što naravno jest istina. Možda još niste imali priliku upoznati njihovu pravu narav. Lastavice su proždrljiva mala stvorenja. Čim pojedu jedan plamen, istog trenutka lete do idućeg! Stvorene su iz sunčevih baklji davno prije mog postojanja, te se od svog samog rođenja hrane plamenovima ljudskih srca. Pod riječi „plamen“ u ovom slučaju ne mislim na goruću ljubav koja se najčešće prikazuje na taj način, već na oštru bol koja ima mogućnost razbit nas na tisuću komadića ili jednostavnije rečeno kombinacija emocionalne, psihičke i mentalne boli. Ona koja zahvati naše čitavo biće i koja nas ostavlja nepokretnima toliko dugo dok se njezin plamen ne ugasi. Nebitno koji je njezin izvor, laste su te koje se hrane plamenovima i pritom gase bol koja ključa u venama i lomi kosti onih koji su njome zahvaćeni. Ta naizgled mala i krhka bića imaju surov posao s kojim se nitko osim njih ne bi mogao suočiti, jer iako sami sebe smatramo jačim i razvijenijim bićima, mi smo slabi i lako ranjivi organizmi koji se često jedva nose sa vlastitim plamenovima (kamo li tek sa tuđim). One su kćeri vatre i mezimice božje, naša bol je njihova hrana, naša vatra je ono što ih ponovo zbližava sa njihovim izvornim domom. Nakon što se uspješno zasite, zauzvrat taj duši čijom su se boli nahranile podare mir, utjehu i nadu. Ispune ih nečime potpuno novim, osjećajima koji više ne grizu svaki dio njihovih fizičkih i mentalnih tijela.

Te noći kada su napokon našle svoj put k meni, osjećala sam tu užasnu bol. Osjećala sam se beznadno. Ta bol nije bila nova, već me duže vrijeme iznutra izgarala. Onesposobila mi je tijelo, onesposobila me od komunikacije s drugima, onesposobila me od življenja normalnog života. Kako da nastavim kada u tišini sve više i više izgaram i sve više i više nestajem. Sjećam se tog olakšanja kada sam osjetila njihove male kljunove kako polagano kljuckaju moje umorno tijelo. Vatra koja ga je do tada opčinjala uskoro je zamijenio lepet lastavičjih krila. Njihov inače melodičan pjev bio je zamijenjen jakim vriscima koji su ispunili svaki kutak moje sobe. Odbijali su se o zidove i polagano gasili iskre unutar moje utrobe. U jednom trenutku sam gorila, a u idućem osjećala kako se moje tijelo hladi. Jedino što je od mene ostalo bio je pepeo ili ostaci onoga što sam proteklih par godina poznavala kao sebe. Moje tijelo više nije bilo onakvo kakvog sam ga poznavala. Više nije bilo one prodorne boli koja bi svakodnevno ispunjavala moju utrobu i noge i svakim korakom trgala me na komadiće. Više nije bilo onog prodornog osjećaja koji me svakog mjeseca ponovno opčinio i rijeke koje bi iz mene tekle nakon dolaska te boli. Tada je iz moje kože nakon dugo vremena opet počelo prodirati novo perje, ruho tijela koje se po drugi put opet suočava sa samim sobom. Ruho tijela koje će se uskoro početi suočavati sa onom starom boli koju su laste također nekad davno gasile. Ruho tijela koje se sada bez ikakve pomoći suočava sa svojom realnosti. Kada sam se osvijestila te realnosti, kada sam počela čupati pera koja su me sve više i više prekrivala, osjećala sam se izgubljeno i prazno. Moje tijelo još uvijek cijeli i obnavlja se nakon posjeta lastavica koje su sada već daleko na putu s plamena na plamen tražeći one koji najsvjetlije gore.

JAJE

Jaje je čudesno biće. U njemu se kriju tisućljetne tajne starih svjetova. Ono zabilježi i prenosi duše u novi život i vrti ciklus života održavajući ga uvijek u savršenom balansu. Iz njega se uvijek rađaju počeci. Počeci mog, tvog, našeg postojanja. Iz njega su se rađali bogovi i njihove brojne kćeri i sinovi. Iz njega su se izlegne noć i smrt jednako kao i život i dan. Iz njega su proizašli beskonačnost i kraj. Tako barem govore priče koje već stoljećima prate to malo stvorenje. No što kada je to jaje oštećeno? Što kada mu kora nabubri i počne pucati? Što kada se taj balans koji se u njemu nalazio poremeti? Što kada na neko vrijeme nestane? Što kada ga njegova njegovateljica više ne može iznesti? Ili čak i kad ga iznese u njemu nema ničega? Nema ploda, nema znatne tekućine koja se inače krije u njemu, nema ni krvavih rijeka koje mu pokazuju put. Što ako se u meni nalaze samo njegove prazne ljuske? Njegova odsutnost me brine, iako sam ju očekivala. Očekivala sam te polomljene ljuske, no ipak srce mi se slama kada moram prikupljati slomljene komadiće onoga što bi trebalo biti cijelo. Zbog čega se lomite? Gdje je izvor tog kvara?

„Pogled u
promjenu“,

2022.

Akvarel na
papiru,

25cm x 58cm

„Sistem I“,
2022.

Akvarel na
papiru,
19cm x 58cm

„Posljednji
obrok“,

2022.

Akvarel na
papiru,

25cm x 58cm

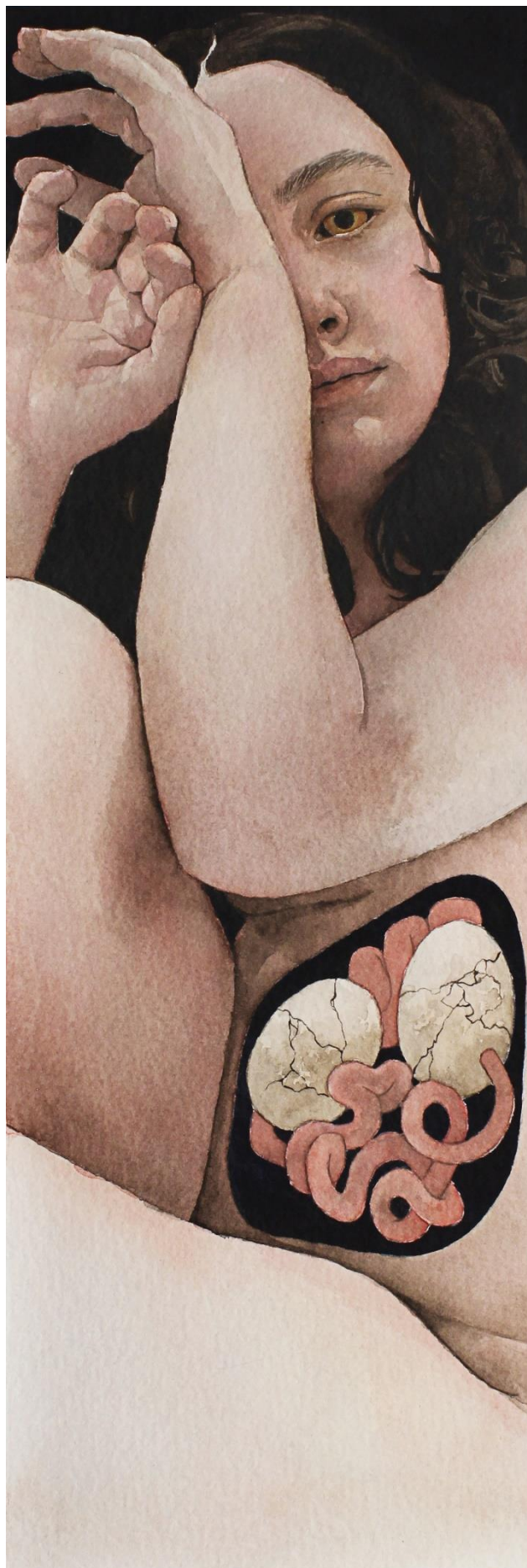
„Sistem II“,

2022.

Akvarel na papiru

19cm x 58cm

„Kokoš
(ne)nesilica“,

2022.

Akvarel na
papiru,

25cm x 58cm

Seriya „Osobne mitologije“

Seriya „osobne mitologije“ u prostoru